

Ručné kosenie horských lúk v Slovenskom raji

V rámci realizácie obnovných manažmentových opatrení projektu „*Spoločne za zachovanie a obnovu biodiverzity karpatských horských ekosystémov*“ sa v dňoch 13. - 14. 6. 2019 uskutočnilo ručné kosenie horských lúk v Národnom parku Slovenský raj. Kosenie organizoval vedúci partner LESY Slovenskej republiky, š. p. v spolupráci s Lesy Slovenskej republiky, š. p. OZ Prešov v rámci projektovej aktivity „*Zabezpečenie zachovania ekologických väzieb, zamedzenie prieniku nepôvodných druhov, spomalenie degradácie prírody a hodnôt krajiny.*“ Akcie sa zúčastnili aj projektoví partneri Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie a Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum. Za účasti 40 účastníkov, prevažne lesníkov z OZ Prešov a OZ Liptovský Hrádok ako aj orgánov štátnej ochrany prírody - Správa NP Slovenský raj, ŠOP SR - RCOP Prešov, sa realizovalo ručné kosenie horských lúčnych biotopov na lokalite Vyšný Turník.

V minulosti boli horské lúky v tejto oblasti tradične využívané kosením alebo pasením. Cieľom tejto akcie bolo pripomenúť ako kedysi prebiehal život na lúkach, ako sa dorábalo seno na horských lúkach. To čo bolo v minulosti bežnou záležitosťou a patrilo k obrazu slovenskej krajiny, je dnes často už len dávnou spomienkou na časy, keď sa seno dorábalo na lúkach, keď pasienky slúžili na pasenie zvierat, keď lúky boli využívané na svoj pôvodný účel. Nízke stavy dobytky, nezájum o seno z horských lúk spôsobujú, že mnohé významné cenné spoločenstvá zvlášť v horských oblastiach Slovenska zostávajú bez využitia. Druhové zloženie a diverzitu biotopov z dlhodobého hľadiska negatívne ovplyvňuje súčasný spôsob využívania porastov, najmä mulčovaním.

Už z rána, za svitania sa začalo s kosením horských lúk. Kosy, hrable, ocielky boli nachystané aby sa mohlo začať s kosením horských lúk. Prítomných privítal riaditeľ OZ Prešov Ing. Jozef Krochta a vyzdvihol význam tejto akcie nielen z historického hľadiska, ale aj z hľadiska ochrany prírodného a kultúrneho dedičstva.

Ako k lúkam neodmysliteľne patrí spev, trávničky, klepot kosy, hrabanie sena aj táto udalosť sa nezaobišla bez pripomenutia si tradičných zvykov a ľudových zvyklostí. O to sa pričínila aj mužská spevácka skupina Milpošan, ktorá spevom a harmonikou ozvláštnila toto podujatie v podobe ľudových piesní z oblasti Šariša.

V súčasnosti sa mnohí mladí ľudia vracajú práve k odkazu svojich predkov a k návratu k prírode blízky spôsobom hospodárenia. Cieľom tejto akcie bolo ukázať, že len prinavrátením k tradičným postupom hospodárenia dôjde k zachovaniu a udržaniu priaznivého stavu horských biotopov. Príčinou postupného zániku mnohých významných horských spoločenstiev v skúmanej oblasti severného Slovenska je opustenie tradičného spôsobu hospodárenia, ktorého dôsledkom je zarastanie konkurenčne silnými druhmi tráv a drevinami. Mnohé významné rastlinné spoločenstvá sú viazané práve na tradičné spôsoby hospodárenia.

V čarokrásnej prírode, obklopenej pohorím Volovských vrchov, sa za krásneho horúceho slnečného počasia podarilo organizátorom pripraviť akciu, ktorej cieľom bolo upriamiť pozornosť na význam kosenia aj vo vzťahu k zachovaniu druhej biodiverzity rastlín a živočíchov a oživiť tradíciu ručného kosenia horských lúk.

Ing. Janka Martincová, PhD. – koordinátor projektu za NPPC